

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ**

ЧЕРНЯТИНА Вікторія Анатоліївна

УДК 351.82:631.1 (477)

**МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор
ЛАТИНІН Микола Анатолійович,
Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, завідувач кафедри економічної політики та менеджменту.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління
СТЕПАНЕНКО Сергій Васильович,
Національний аерокосмічний університет ім.
М.С. Жуковського Харківський авіаційний інститут,
доцент кафедри менеджменту;
кандидат наук з державного управління,
КОНОВАЛОВА Ірина Василівна,
Департамент економіки і міжнародних відносин
Харківської обласної державної адміністрації –
начальник управління аналітики, прогнозування та
зведення інформації.

Захист відбудеться *«01» листопада 2018 р. о 14.00 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.858.01 Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за адресою: 61001, м. Харків, просп. Московський, 75, (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за адресою: 61001, м. Харків, просп. Московський, 75.

Автореферат розіслано «01» жовтня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А. О. Кузнецов

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В Україні відбуваються трансформаційні процеси, пов'язані з формуванням основ соціально-орієнтованої економіки та забезпеченням сталого розвитку країни, що має на меті підвищити рівень життя населення та сприяти стабільному соціально-економічному відтворенню.

Історично лівову частку території України складають сільські території, у межах яких проживає близько 32 відсотків населення (за даними Держкомстату України), відтак саме ці адміністративно-територіальні одиниці потребують додаткової уваги з боку держави. За наявності значного економічного потенціалу, більша частина з них сьогодні опинилася у стані глибокої кризи, про що свідчить високий рівень безробіття, низька інвестиційна активність суб'єктів господарювання та низка проблем соціального характеру. З проголошенням незалежності України, об'єктом наукових досліджень здебільшого ставали проблеми розвитку сільського господарства і агропромислового комплексу, проте питання розвитку села, а саме забезпечення функціонування соціальної інфраструктури, розглядалися як похідні від виходу з кризи і забезпечення ефективної діяльності агропромислового виробництва, про що свідчить і діюча Концепція розвитку сільських територій. Виходячи з цього, набуває подвійної актуальності проблема удосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій, що має безпосередній вплив на основні зміни у соціально-економічній та екологічній сферах життєдіяльності сільських територій. Трансформація ролі держави в питаннях розвитку інфраструктури сільських територій останнім часом посилюється через процеси децентралізації владних відносин, надання права об'єднаним територіальним громадам самостійно вирішувати питання місцевого значення враховуючи наявний соціально-економічний потенціал, залучати додаткові ресурси українських та зарубіжних донорських організацій.

Практика здійснення законодавчого забезпечення розвитку сільських територій свідчить про відсутність відповідної нормативно-правової бази, що гальмує процеси здійснення державної політики їх сталого розвитку. Потребують оновлення не тільки базові нормативно-правові акти, які регламентують функціонування механізмів забезпечення сталого розвитку інфраструктури сільських територій, а також розширення галузевого законодавства. Ураховуючи такі аспекти обраної проблематики дослідження, постало питання щодо впровадження комплексних реформ сталого розвитку сільських територій та пошуку підходів до вирішення цієї актуальної проблеми.

Таким чином, актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена необхідністю вдосконалення наявних механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

Проблематика реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій розглянута у працях багатьох зарубіжних учених – Д. Ачемоглу, В. Баутін, О. Боссел, О. Єгорова, П. Ейзінгер, Е. Еконг, Д. Елкінс, Ф. Мантіно,

Дж. Стігліц, К. Лейхт, С. Фолсер, Д.Фореї, Е. Шустова та ін.

Механізмам державного регулювання розвитку галузей та сфер економіки приділяли увагу такі вчені, як: О. Амосов, В. Бакуменко, О. Бобровська, О. Дацій, І. Дегтярьова, А. Дегтяр, І. Драган, Д. Карамішев, І.Коновалова, О. Коротич, Ю. Куц, М. Латинін, Т. Лозинська, В. Мамонова, С. Майстро, Н. Мельтюхова, Н. Мирна, Н. Статівка, Ю. Ульяновченко, Ю. Шаров, К. Юрченко та ін.

Механізми формування та реалізації державної політики розвитку сільських територій досліджували: Т. Гречко, М. Долішній, Х. Притула, В. Корженко, М. Лесів, С. Лісовський, М. Маліка, В. Мартиненко, С. Степаненко, І. Чухно, В. Юрчишин та ін.

Отже, основні наукові розробки щодо формування та реалізації державної політики розвитку сільських територій стосуються шляхів її вдосконалення, обговорюється концепція сталого розвитку сільських територій, але вони не охоплюють усього комплексу теоретичних і практичних завдань щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідних робіт: «Механізми формування та реалізації державної економічної політики регіонального розвитку» (державний реєстраційний номер 0115U000768), де внесок автора полягає в розробленні й обґрунтуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні. За темою «Механізми управління фінансами в публічній сфері в умовах децентралізації» (державний реєстраційний номер 0117U004497) внесок дисертанта полягає в розробці пропозицій щодо вдосконалення фінансового механізму державної політики розвитку сільських територій в умовах децентралізації.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

Для досягнення зазначеної мети в дослідженні поставлені такі завдання:

- розкрити сутнісні ознаки державної політики сталого розвитку сільських територій;
- узагальнити закордонний досвід у сфері формування та реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій з метою розробки рекомендацій щодо адаптації його до умов України;
- проаналізувати процес становлення правового механізму формування та реалізації державної політики сільських територій в Україні;
- розробити концептуальні положення Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні;
- визначити напрями вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій.

Об'єктом дослідження є державна політика сталого розвитку сільських територій.

Предметом дослідження є механізми реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

Методи дослідження. Методологічною та теоретичною основою дисертаційного дослідження є фундаментальні положення теорії державного управління, теорії сталого розвитку, а також надбання вітчизняних і зарубіжних вчених з питань соціально-економічного та екологічного розвитку територіальних громад.

У дисертаційному дослідженні використано методи: монографічний (при вивченні літературних джерел); порівняльний аналіз (для дослідження методологічних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячених державній політиці сталого розвитку сільських територій); логіко-семантичний (для поглиблення понятійного апарату при визначенні основних складових механізму реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій); аналізу та синтезу (для вивчення та аналізу соціально-економічного розвитку сільських територій України); економіко-статистичний (для дослідження сучасного стану сталого розвитку сільських територій та виокремлення проблем реалізації механізмів державної політики їх розвитку); формалізації (при дослідженні системи державного управління розвитком сільських територій); розрахунково-конструктивний (для вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій); абстрактно-логічний (при теоретичному узагальненні та формуванні висновків) та ін.

Інформаційною базою дослідження стали відповідні закони України, Конституція України, укази Президента України, постанови Верховної Ради України, програмні документи державних органів України, Державний комітет статистики України, матеріали Міністерства аграрної політики України, дані Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» НААН України, монографії та статті вітчизняних і зарубіжних авторів та особисті напрацювання автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо обґрунтування теоретичних положень і напрямів удосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні та запропоновано відповідні наукові положення, підходи й розроблено рекомендації щодо їхнього практичного впровадження в Україні. Одержані результати дисертаційного дослідження, що відрізняються науковою новизною виносяться на захист, а саме:

у перше:

- розроблено концептуальні положення Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні, ключовими з яких є: вихідним концептом Стратегії є доцільність виокремлення сільських територій як об'єкта державної політики (поза сферою впливу галузевого управління – аграрного сектору), створення умов

територіальним громадам у сфері залучення додаткових ресурсів з метою раціонального використання наявного потенціалу (диверсифікація господарської діяльності в межах сільських територій за рахунок розвитку несільськогосподарських видів діяльності); місією державної політики сталого розвитку сільських територій є забезпечення динамічного та еколого-орієнтованого розвитку села, побудованого на засадах сталого соціально-економічного відтворення і культурного-просвітницького відродження; стратегічною метою визначено досягнення розвитку сільських територій на основі гармонійного поєднання економічної, екологічної та соціальної складових; для досягнення стратегічної мети та цілей має бути дотримано принцип комплексності та системності, законності та конституційності, принцип забезпечення унітарності та цілісності території;

удосконалено:

- обґрунтування подальших напрямів розвитку механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій: *правовий механізм* шляхом обґрунтування пропозицій щодо розробки та прийняття Закону України «Про сталий розвиток сільських територій України», який дасть змогу встановити контроль за реалізацією програм, сприятиме активізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо залучення до місцевих бюджетів коштів інвесторів та членів громади з ефективним розподілом фінансових потоків, визначає гнучку систему стимулювання несільськогосподарської зайнятості, що сприятиме формування стратегій розвитку громад та підприємництва на даних територіях; *організаційний механізм* шляхом передачі функціональних повноважень Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо розвитку сільських територій Міністерству регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України, що вирішить проблеми організаційно-правового характеру, визначить ключові засади, на яких розроблятиметься оновлена Стратегія, яка сприятиме економічному зростанню і конкурентоспроможності, зменшенням соціальної нерівності та збереженням бази природних ресурсів на сільських територіях;

- узагальнення закордонного досвіду, що дозволило виокремити американський і європейський підходи до реалізації державної політики у цій сфері, які мають як спільні риси (управління розвитком сільських територій здійснюється через виконання тієї чи іншої програми, яка має чітку процедуру реалізації і відповідні наслідки), так і відмінні риси (американський підхід орієнтований на розвиток сільських територій за рахунок фермерських кооперативів, сформованих на цих територіях; європейський підхід спрямований на підтримку розвитку безпосередньо самих сільських територій, зменшуючи відмінності між відсталими територіями та рештою, шляхом повноцінного використання власних ресурсів);

дістали подальшого розвитку:

- періодизація процесів становлення правового механізму формування та реалізації державної політики сільських територій в Україні, зокрема визначено

чотири періоди: перший (1990–1999 рр.) – інституціоналізація управління сільськими населеними пунктами; другий (2000–2005 рр.) – впровадження повноцінного ринку землі та розроблення великої кількості державних програм щодо розвитку аграрного сектору та села; третій (2006–2015 рр.) – розширення повноважень щодо управління сільськими територіями за принципом децентралізації; четвертий (2015 р. – т. ч.) – можливість повного використання наявних ресурсів, розширення не бюджетних фінансових ресурсів за рахунок бізнесу та іноземних інвестицій. Це надало змогу систематизувати діюче законодавство та виявити недосконалості, а саме: розгляд розвитку сільських територій через галузевий принцип, неузгодженість між собою програм розвитку, правова невизначеність основних понять, незавершеність правового регулювання здійснення моніторингу та відповідальності за результативність реалізації державної політики розвитку сільських територій;

- уточнення змісту понять: «сільська територія», яке, на відміну від існуючих, визначається, як система зі своїм просторово-географічним середовищем, де діяльність населення, в основному спрямована на використання природних ресурсів та має на меті підвищення рівня життя сільського населення; «комплексний механізм реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій», який розглядається як система взаємопов'язаних механізмів державної політики за допомогою функціонування яких, суб'єкти державної політики здійснюють цілеспрямований вплив на об'єкт державної політики з метою забезпечення всестороннього розвитку сільських територій, комфортних умов для проживання та роботи на них сільських мешканців, при цьому не ставлячи під загрозу можливість задовольняти потреби майбутніх поколінь.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблені дисертантом теоретичні положення в сукупності становлять методичну основу конкретних пропозицій для упровадження в державно-управлінську практику. Науково обґрунтовані рекомендації з удосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій дають змогу широко використовувати їхні результати регіональним органам влади під час реалізації державної політики на сучасному етапі розвитку України.

Запропоновані концептуальні положення стратегії сталого розвитку сільських територій знайшли своє відображення в практичній діяльності Харківської обласної ради (довідка видана №01-39/464 від 20.02.2018 року).

Рекомендації з удосконалення механізмів державної політики сталого розвитку сільських територій використовується Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (довідка видана №01-23/1075 від 21.03.2018 року).

Науково-практичні результати дисертаційного дослідження, щодо удосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій знайшли своє відображення в діяльності Краснокутської районної ради Харківської області (довідка видана № 11-115 від 26 березня 2018 року).

Запропоновані та обґрунтовані автором концептуальні положення стратегії державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні використовуються у Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (акт про впровадження № 01-567/07 03 від 30.03.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою роботою. Усі результати отримані безпосередньо здобувачем і відображені в опублікованих ним працях. У дисертації не використовуються ідеї та розробки, які належать співавторам, спільно з якими були опубліковані окремі наукові праці.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на науково-практичних конференціях «Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи : Державне регулювання процесів в політичній та соціально-економічній сферах суспільства (Харків, 2015 р.), «Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах (Харків, 2015 р.), Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку країни (в межах Другої щорічної науково-освітньої виставки «Публічне управління XXI») (Харків, 2015-2016 р.), Літня школа молодих учених у галузі науки «Публічне управління» (м. Одеса, 2015-2016 р.), Публічне управління XXI ст.: форсайтінг успіху: X Міжнародний науковий конгрес (Харків 2016 р.), Становлення публічного адміністрування в Україні (Дніпро 2016 р.), Фінансово-економічні важелі розвитку невиробничої сфери в умовах нестабільності (м. Харків 2016 р.), Сталий розвиток в умовах глобальних викликів (Харків 2016 р.), «Оцінка якості державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні» (Київ, 2017 р.), Сталий розвиток територій : проблеми та шляхи вирішення (Дніпро, 2017 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 22 наукові праці, у тому числі: 2 підрозділи до колективної монографії, 6 – статей у фахових виданнях з державного управління, 1 – закордонна публікація, 13 – тез доповідей. Загальний обсяг авторських аркушів – 7,3.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 237 сторінок, з яких 175 сторінок – основний текст. Робота містить 12 рисунків та 9 таблиць. Список використаних джерел з 201 найменувань розміщено на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її наукової розробки, розкрито зв'язок з науково-дослідними роботами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про їх апробацію.

У **першому розділі** – «Теоретичні засади механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій» – розкрито сутнісні ознаки

сталого розвитку сільських територій як об'єкта державної політики; з'ясовуються теоретичні основи функціонування механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій; структуровано механізми реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій за кордоном.

Перший вчений, який розвинув концепцію про сталий розвиток був В. Вернадський. Вже на початку XX ст. у теорії ноосфери він описує тісну взаємодію людини і природи. Відбувається перехід від двомірної соціально-економічної системи цінностей до трьохмірної соціо-еколого-економічної. Йдеться про збалансоване співіснування суспільства, економіки та природних систем. Саме цю концепцію нами було обрано за базову при визначенні логіко-структурної схеми дослідження та опрацювання висновків й рекомендацій. Ключовою ідеєю дослідження стало припущення про те, що соціально-економічний розвиток повинен забезпечувати суспільний прогрес, не руйнуючи при цьому природне середовище.

Аналізуючи теоретичні та нормативно-правові засади реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні можна констатувати таке, згідно з чинним законодавством об'єктом управління досі залишаються сільські населені пункти, визначення поняття «сільської території» в сучасних нормативно-правових актах відсутнє, а суб'єктами управління сільськими територіями є органи місцевого самоврядування, державного управління і самоорганізації населення. Між суб'єктом і об'єктом існує тісна взаємодія, що здійснюється за допомогою прямих і зворотних зв'язків. Поряд з терміном «сільські території» досить часто вживають «сільська місцевість» – територія, що знаходиться під юрисдикцією сільських і селищних рад. Через правову невизначеність щодо землі, юрисдикція органів місцевого самоврядування поширюється лише на територію населених пунктів, у той час, як поза межами населених пунктів знаходиться переважна більшість природних ресурсів, дозвіл на використання яких є компетенцією органів виконавчої влади.

Проведені дослідження щодо еволюції поняття «сільські території» у сучасній науці дозволяють окреслити три основні підходи до його визначення, де кінцевою метою розвитку сільського господарства є забезпечення продовольчої безпеки країни, а розвитку села – покращення умов життєдіяльності людей, які проживають на його території, а метою розвитку сільських територій є зростання якості життя людей за рахунок підвищення ефективності функціонування агропромислового комплексу та розвитку несільськогосподарських видів діяльності та соціальної інфраструктури, збереження та відновлення природних екосистем. Відтак, державна політика сталого розвитку сільських територій повинна охоплювати три сфери: економічну, соціальну та екологічну. В економічній, з огляду на важливість сільського господарства, слід виокремлювати аграрну політику та політику розвитку несільськогосподарських видів діяльності.

Тому реалізація моделі сталого розвитку в Україні вимагає залучення складної системи правових, економічних та інших механізмів. Основну роль, серед яких, відіграє правовий та організаційний механізми, бо через них здійснюються усі

регулюючі дії Уряду в межах економічного, соціального та інформаційного механізмів (рис. 1).

Рис. 1. Механізми державної політики сталого розвитку сільських територій

Узагальнення світового досвіду дозволило виділити американський і європейський підхід щодо державного регулювання розвитку сільських територій. Американський підхід виходить з концепції забезпечення найкращого режиму

сприяння для сільськогосподарських товаровиробників. Головним завданням державного регулювання сільського господарства США є підтримка фермерських господарств та їх доходів на рівні осіб, які зайняті у несільськогосподарській сфері, шляхом стабілізації цін на сільськогосподарську продукцію, зменшення нереалізованих товарів. Велику увагу приділяють розвитку сільськогосподарської науки й освіти, створенню виробничої інфраструктури на селі. Забезпечують високу конкурентоспроможність американського продовольства та зменшують податковий тягар для платників податків. Європейський підхід характеризується підтримкою розвитку сільської місцевості, малих та середніх підприємств родинного типу, підвищення якості сільськогосподарської продукції, екологічної безпеки, зростання рівня та якості життя на селі, необхідного рівня соціальних послуг тощо.

Державне регулювання сталого розвитку сільських територій за кордоном має багато інструментів, які сприяють розвитку сільських територій і можуть бути корисними для української практики, а саме: стратегічне планування, підтримка підприємництва, регіональний маркетинг, диверсифікація сільської економіки, державно-приватне партнерство.

У **другому розділі** – «*Стан механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні*» – здійснюється оцінка правового та організаційного механізмів державної політики сталого розвитку сільських територій; визначаються особливості функціонування економічного механізму державної політики сталого розвитку сільських територій та проаналізовано основні проблеми, що характерні для сучасного стану державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

У роботі констатується, що на шляху до сталого розвитку сільських територій наявні невирішені проблеми, які ускладнені тим, що 47% сільських населених пунктів в Україні за чисельністю населення становить менше тисячі осіб. А це, як свідчить європейський досвід, є недостатнім для ефективного функціонування. Тому зараз відбувається укрупнення сільських територій, що сприятиме оптимізації видаткової частини бюджетів органів місцевого самоврядування. За даними Державної служби статистики України, середня чисельність сільського населення у 2017 р. скоротилась порівняно з попереднім роком на 73,3 тис. чол. (0,56 %), а порівняно з 2000 р. – на 2989 тис. чол. (18,57 %). На початок 2017 р. чисельність сільського населення в розрахунку на один сільський населений пункт становила 461 осіб, скоротившись порівняно з 2000 р. на 17,5 %. У 2000-2017 р. в Україні стало на 362 сільських населених пункти менше (рис. 1).

Складено періодизацію щодо розвитку правового механізму формування та реалізації державної політики сільських територій в Україні, яка містить 4 основні періоди: перший (1990–1999 рр.) – інституціоналізація управління сільськими населеними пунктами. У цей період було прийняту значну частку нормативно-правових актів, які дійсні й до сьогоднішні, майже не корегувалися за роки незалежності відповідно до нових реалій. Другий період (2000–2005 рр.) – впровадження повноцінного ринку землі та розроблення низки державних програм

щодо розвитку аграрного сектору й села. Третій період (2006–2015 рр.) – розширення повноважень щодо управління сільськими територіями за принципом децентралізації. Четвертий період (з 2015 року до т.ч.) – можливість повного використання наявного потенціалу, розширення кола позабюджетних фінансових ресурсів за рахунок бізнесу та іноземних інвестицій.

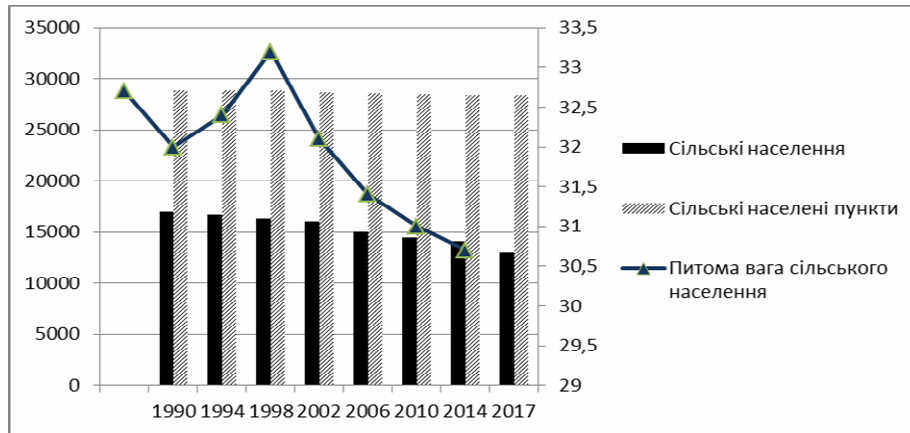

Рис. 1. Кількість сільських населених пунктів та сільського населення в 1990 – 2017 роках

Щодо економічного механізму державної політики сталого розвитку сільських територій, то ефективність його функціонування залежить від максимально повного задіяння місцевих ресурсів, які інвестуються і мобілізуються задля отримання прибутку. В залежності від типу сільських територій, має бути обраний і напрям діяльності даної території, так наприклад: для забезпечення економічного розвитку аграрних територій правильним є обрання таких напрямів діяльності: створення кооперативів, розвиток аграрних підприємств, розвиток фермерських господарств тощо. Для перехідних, або змішаних територій, для яких є характерне географічне розташування – передмістя. Для них можливі такі напрями діяльності: залучення підприємницьких структур, продаж та надання в оренду земельних ділянок та споруд для ведення комерційної діяльності, створення комунальних підприємств. І останнім різновидом сільських територіальних громад є території зі спеціальним режимом функціонування (оздоровчо-рекреаційні, гірські, прикордонні). Для них характерні такі напрями економічного розвитку: рекламно-інформаційна діяльність та інфраструктурне забезпечення; реалізація транскордонних програм, на сьогодні уряд України прийняв постанову щодо затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 рр., яка є пріоритетом реалізації політики сусідства ЄС.

Доводиться, що головними проблемами сталого розвитку сільських територій

сьогодні є: *соціальні*: демографічна криза, безробіття, трудова міграція, занепад соціальної інфраструктури, низький рівень якості життя, низька народжуваність, старіння населення; *економічні*: слабка інфраструктура, малий рівень несільськогосподарської зайнятості, низький рівень матеріально-технічної бази, неефективне використання наявного потенціалу, зношеність основних виробничих фондів; *екологічні*: дефіцит окремих компонентів природних ресурсів, негативні наслідки Чорнобильської АЕС, антропогенне навантаження, низький рівень енергозбереження, недосконале законодавство з державного нагляду за навколишнім середовищем, проблеми зі сміттям, неефективне використання сільськогосподарських земель, водопостачання.

Головною проблемою сталого розвитку України є досягнення компромісів між трьома цілями: сприянням економічному зростанню і конкурентоспроможності, зменшенням соціальної нерівності та збереженням бази природних ресурсів. Модель сталого розвитку розглядає ці три цілі як такі, що взаємно підсилюють, а не суперечать одна одній.

У третьому розділі – «*Напрями вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні*» – сформульовано стратегічні орієнтири державної політики сталого розвитку сільських територій; обґрунтовано сучасні напрями для підвищення дієвості системи державної політики сталого розвитку сільських територій; удосконалено теоретичні підходи до функціонування механізмів реалізації державної політики сільських територій в Україні в умовах євроінтеграції.

Аналіз зовнішніх чинників, які можуть впливати на розвиток сільських територій та на формування політики розвитку сільських територій України, став підставою для виокремлення можливостей та загроз (табл. 1).

Таблиця 1

Можливості та загрози, що впливають на реалізацію державної політики сталого розвитку сільських територій

Фактори	Можливості	Загрози
Зовнішньо-економічна ситуація	Наявність експортного потенціалу; міжнародне співробітництво, яке спрямоване на сталий розвиток територій; міжнародна співпраця, щодо розвитку несільськогосподарських видів діяльності	Воєнний конфлікт з Росією; Забруднення навколишнього середовища, через активну діяльність країн-сусідів
Макроекономічна ситуація	Іноземні інвестиції; раціональне використання діючих, залучення і створення нових можливостей ресурсного забезпечення; розвиток підприємництва; науково-технічне виробництво	Нестабільна соціально-економічна, політична ситуація; інфляція; зниження рентабельності підприємств; зниження інвестиційного клімату

Продовження табл. 1

Державне управління розвитком сільських територій	Створюються умови для активізації діяльності сільських жителів, які спрямовані на підвищення соціально-економічного розвитку сільських територій	Відсутність стратегії розвитку сільських територій, відокремленої від аграрного сектору; неефективність державних цільових програм
Місцеве самоврядування територій	Створення умов розвитку власних ресурсів, і забезпечення їх раціонального використання і нарощення	Відсутність регіональної стратегії розвитку сільських територій

Задля нівелювання окреслених загроз розроблено низку управлінських заходів, реалізація яких сприятиме сталому соціально-економічному розвитку сільських територій:

– економічна складова – в даному напрямі головним завданням є диверсифікація сільської економіки, в першу чергу за рахунок розвитку нетрадиційних видів діяльності на селі, технологічне оновлення галузей аграрного сектору, розвиток інформаційно-консультаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, підтримка малого і середнього підприємництва на селі, що, в свою чергу, дозволить підвищити конкурентоспроможність сільського господарства й рівень зайнятості сільського населення;

– соціальна складова – пріоритетними задачами повинні стати подолання негативних демографічних процесів на сільських територіях, відновлення соціальної і транспортної інфраструктури, розвиток зеленого туризму;

– екологічна складова – раціональне використання природних ресурсів, захист навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки агропромислового виробництва, розвиток рекреаційного потенціалу сільських територій, оптимізація землекористування, удосконалення нормативно-правової бази, адміністративних і економічних методів управління.

Розроблено концептуальні положення Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні, етапами розробки якої є: аналіз стану соціально-економічного розвитку, SWOT-аналіз, формулювання бачення майбутнього реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій, визначення стратегічної мети, цілей, завдань та принципів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій (рис. 2).

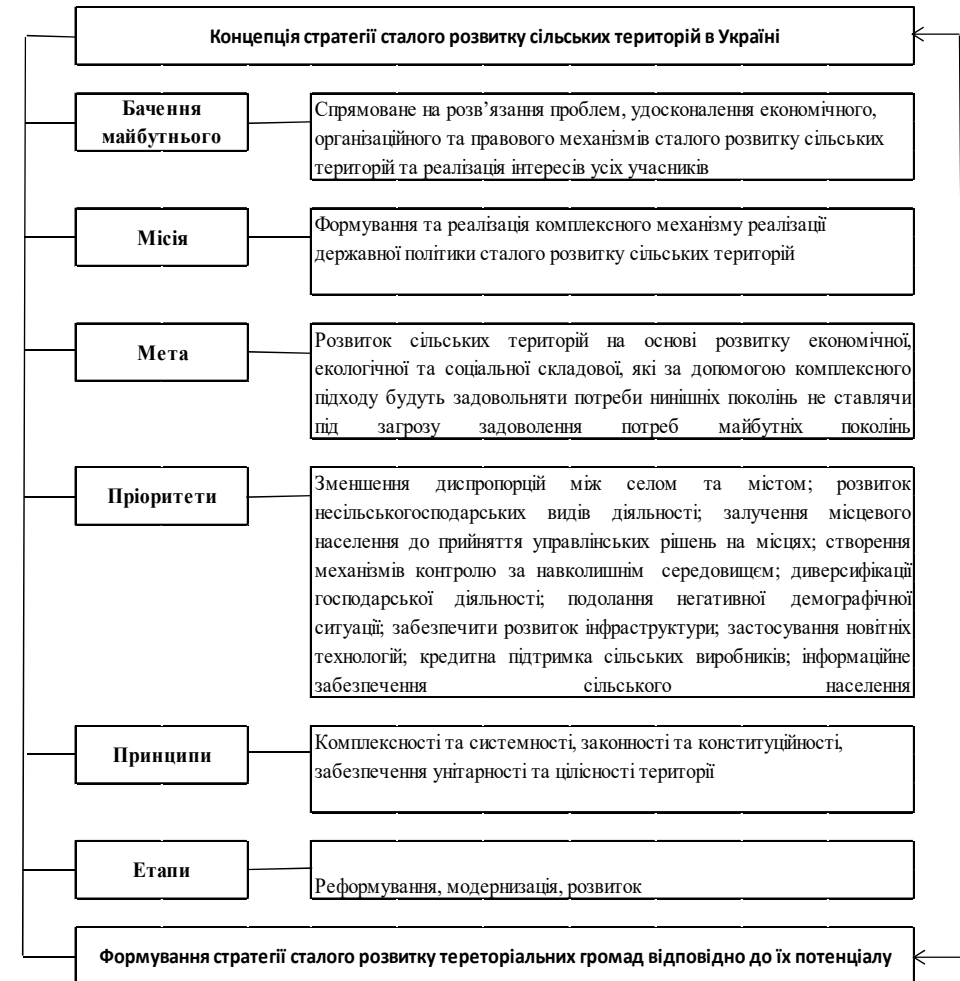

Рис. 2. Концептуальні положення Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні

Сформовано комплексний механізм реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій, який являє собою сукупність взаємопов'язаних правових, організаційних, економічних, соціальних та інформаційних засобів та важелів для досягнення накресленої мети. Комплексний механізм має забезпечувати взаємодію та цілеспрямованість функціонування суб'єктів та об'єктів державної політики за рахунок взаємодії усіх компонентів, що й

забезпечить досягнення цілей державної політики сталого розвитку сільських територій, сприятиме підвищенню її ефективності.

У межах роботи удосконалено теоретичні підходи до функціонування механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні в умовах євроінтеграції. Рекомендовано шляхи вдосконалення дієвості системи державної політики щодо розвитку сільських територій. На сьогодні актуальним є проведення адміністративно-територіальної реформи, розвиток міжрегіонального і світового співробітництва.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні вирішено конкретне наукове завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють зробити такі узагальнення, висновки та рекомендації:

1. Розкрито сутнісні ознаки державної політики сталого розвитку сільських територій, що дало можливість уточнити основні напрями державної політики сталого розвитку сільських територій, встановити головні завдання та складові державної політики сталого розвитку. Узагальнення понятійного апарату в досліджуваній проблематиці надало можливість уточнити такі категорії: «сільські території», «комплексний механізм реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій». З'ясовано теоретичні положення функціонування механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій. Основними механізмами, що забезпечують державне регулювання у досліджуваній проблематиці є організаційний, правовий та економічний механізми, разом з тим ефективне функціонування системи державної політики сталого розвитку сільських територій можливе лише завдяки злагодженому функціонуванню всіх механізмів системи. Механізми державної політики сталого розвитку сільських територій функціонують з метою забезпечення процесів ефективного використання природних ресурсів, економічного зростання та соціального розвитку, без шкоди навколишньому середовищу.

2. Узагальнено закордонний досвід щодо державної політики сталого розвитку сільських територій, де виокремили два підходи: американський і європейський. Американський підхід виходить з концепції забезпечення найкращого режиму сприяння для сільськогосподарських виробників. Тобто розвиток сільських територій здійснюється за рахунок фермерських кооперативів, які знаходяться на них. Держава надає пільгові кредити кооперативами для розвитку сільських територій. Ферми забезпечують працевлаштування сільських жителів, зменшення частки малозабезпечених верств населення, розвиток підприємництва, розвиток сільськогосподарської науки і техніки, будівництво енергосистем, дороги с твердим покриттям та іншу інфраструктуру. Європейський підхід характеризується підтримкою розвитку сільської місцевості, малих та

середніх підприємств, підвищенням якості сільськогосподарської продукції, зростання рівня якості життя на селі. Концепція розвитку сільських територій ЄС пов'язує розвиток сільських територій зі зменшенням відмінностей між відсталими територіями та рештою, шляхом використання всіх ресурсів, які знаходяться на їх територіях. Спільним для даних підходів є те, що будь-яка управлінська дія щодо розвитку сільських територій є виконанням тієї чи іншої програми, де здійснюється виконання плану і оцінка кінцевих результатів, яка має чітку внутрішню процедуру і відповідні наслідки.

3. Проаналізувавши сучасний стан державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні, дійшли висновку, що сільські території перебувають у занедбаному стані, в більшості селах кількість жителів становить менше тисячі осіб. За період незалежності країни було прийняту велику кількість нормативно-правових документів, але вони мають декларативний характер і не коригуються відповідно до нових реалій. Державна політика розвитку сільських територій здійснюється через призму галузевого управління, тому для ефективного функціонування та розвитку сільських територій необхідно розділити на законодавчому рівні розвиток сільських територій від аграрної сфери. Необхідно налагодити взаємозв'язок між органами місцевого самоврядування і громадянами даної території. Забезпечити інформаційний зв'язок з громадою, надати інформацію про її можливості щодо залучення до місцевого самоврядування до реалізації політики розвитку сільських територій. Стимулювати та надавати звітність місцевій громаді, дати можливість проявляти ініціативність. Виокремлено проблеми на шляху до сталого розвитку сільських територій України, які негативно впливають на суспільство і державу в цілому. Вирішення цих проблем можливе за рахунок досягнення компромісів між трьома цілями: сприянням економічному зростанню і конкурентоспроможності, зменшенням соціальної нерівності та збереженням природних ресурсів. Модель сталого розвитку розглядає ці три цілі як такі, що взаємно підсилюють, а не суперечать одна одній.

4. Запропоновано та обґрунтовано концептуальні положення Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні, відокремленої від галузевого управління, на основі аналізу усіх сильних та слабких сторін, за рахунок чого з'ясували, що сільські території мають великі перспективи для свого розвитку. Забезпечення сільських територій новими видами господарської діяльності, дасть високий рівень зайнятості сільських мешканців, покращить умови їхнього життя та стимулюватиме подальший сталий розвиток сільських територій за умов впровадження політики, яка спрямована на підтримку місцевих ініціатив. Реалізація державної політики сталого розвитку сільських територій України має поширюватися по всій території. Але умови для розвитку та реалізації загальної концепції будуть формуватися на окремих громадах відповідно до їх потенціалу.

5. Визначено напрями вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій, а саме: щодо організаційного механізму, то насамперед має бути: впорядковано повноваження між державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування щодо реалізації державної

політики сільського розвитку; розширено функції та повноваження органів місцевого самоврядування - розробляти стратегію розвитку об'єднаної територіальної громади, яка буде формуватися на основі аналізу існуючих проблем даної території, ресурсів та формувати перспективи розвитку відповідно на основі «розумної спеціалізації». Виокремлення розумних спеціалізацій для кожної громади, яка забезпечить досягнення сталого розвитку сільських територій: у первинному вигляді природних ландшафтів, етнічних культурних звичаїв і традицій притаманній конкретній сільській місцевості. Щодо правового механізму, то необхідно виокремити розвиток сільських територій від Міністерства аграрної політики України, відійти від галузевого управління сільськими територіями. Розробити Закон України «Про сталий розвиток сільських територій», де закріпити поняття «сільська територія», «державна політика сталого розвитку сільських територій» та зазначити інструменти та засоби реалізації програми розвитку сільських територій. До шляхів вдосконалення економічного механізму реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій віднесено: розширення бюджетної автономії територій; збільшення питомої ваги доходів; узгодження заходів програм, які спрямовано на поєднання територіальних, галузевих, державних інтересів. Удосконалення напрямів державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні в умовах євроінтеграції, можливе за рахунок законодавчого закріплення засад здійснення державної політики сталого розвитку сільських територій з визначенням категорійного апарату, використання комплексного підходу до реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні, який забезпечить зростання якості життя людей за рахунок підвищення ефективності функціонування аграрного сектору економіки та розвитку несільськогосподарських видів діяльності та соціальної інфраструктури, збереження та відновлення природних екосистем.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Підрозділи до колективних монографій:

1. Чернягіна В.А. Державна політика сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернягіна // Державна економічна політика регіонального розвитку : монографія / [М.А. Латинін, С.В. Майстро, Н.В. Статівка та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М.А. Латиніна. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2017 – 240 с.

Особистий внесок автора полягає у розробці концептуальних положень Стратегії сталого розвитку сільських територій в Україні

2. Чернягіна В.А. Концептуальні засади державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернягіна, М.А. Латинін // Потенціал розвитку територій: методологічні засади формування і нарощення : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, М. А. Латинін [та ін.]; за заг. ред. д. держ. упр., проф. О. Ю. Бобровської. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2017. – С. 47-58

Особистий внесок. обґрунтовано перспективи розвитку механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

Статті у наукових фахових виданнях:

3. Чернятіна В.А. Вплив децентралізації на розвиток сільських територій / В.А. Чернятіна // Державне управління : Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – №3. – С. 162-167.

4. Чернятіна В.А. Реалізація державної політики сталого розвитку сільських територій за кордоном / В.А. Чернятіна // Соціальна економіка. – Х. 2016. – Вип. 51. – № 1. – С. 77-82

5. Чернятіна В.А. Оцінка організаційно-правового механізму державного регулювання розвитку сільських територій в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Державне будівництво. – № 2/2016 – Режим доступу : <http://www.kbuara/e-book/db/2016-2/doc/2/09.pdf>.

6. Чернятіна В.А. Аналіз економічного механізму державної політики розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2017. – Вип. 1 (56). – С. 120

7. Чернятіна В.А. Проблеми державного регулювання сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Дніпро : Вид-во ДрІДУ НАДУ, 2017. – Вип. 3(34). – С.122-128.

8. Чернятіна В.А. Державна політика сталого розвитку сільських територій: механізми та інструменти реалізації / В.А. Чернятіна // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2018. – Вип. 2. – С. 123-129.

Статті у закордонних виданнях:

9. Чернятіна В.А. Концептуальні основи державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука", 2018. – №2. – С. 22-26.

Матеріали наукових конференцій:

10. Чернятіна В.А. Державне регулювання зайнятості сільського населення в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи : Державне регулювання процесів в політичній та соціально-економічній сферах суспільства : Матеріали науково-практичної конференції (Харків, 25 березня 2015 р.) – Режим доступу : <http://www.kbuara/e-book/conf/2015-1/doc/2/31.pdf>.

11. Чернятіна В.А. Державне регулювання малого підприємництва на сільських територіях в Україні / В.А. Чернятіна // Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах України / Збірник матеріалів всеукраїнської науково – практичної конференції молодих учених, аспірантів та

студентів, присвяченої 85 річниці заснування ХНАДУ та 50-річчю кафедри менеджменту (Харків, 5 листопада 2015 р.) – Харків : ХНАДУ, 2015. – С. 357-360.

12. Чернятіна В.А. Стратегічні пріоритети та механізми державного регулювання сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку країни / Збірник тез науково-практичної конференції за міжнародною участю (в межах Другої щорічної науково-освітньої виставки «Публічне управління XXI», приуроченої до Всесвітнього дня науки), 26 листопада 2015 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – С. 93-98.

13. Чернятіна В.А. Правове регулювання сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Літня школа молодих учених у галузі науки «Публічне управління» : збірник тез (м. Одеса, 22-28 червня 2015 р.) / За ред. Ю.О. Куца, Ю.О. Ульянченка, О.В. Решевець, А.І. Гнатенко – Х. : ХарПІ НАДУ , 2015 – С. 111-116.

14. Чернятіна В.А. Державна політика сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Публічне управління XXI ст.: форсайтінг успіху: збірник тез X Міжнародного наукового конгресу (21 квітня 2016 р.) – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. – С. 403-406.

15. Чернятіна В.А. Сільський туризм як одна із складових сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // «Становлення публічного адміністрування в Україні» : матеріали VII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених / за заг. ред. С. О. Шевченка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2016. – С. 247-249.

16. Чернятіна В.А. Реалізація фінансової політики сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Літня школа молодих учених у галузі науки «Публічне управління» : збірник тез (м. Одеса, 22-28 червня 2016 р.) / За ред. Ю.О. Куца, Ю.О. Ульянченка, О.В. Решевець, А.І. Гнатенко – Х. : ХарПІ НАДУ , 2015 – С. 111-116.

17. Чернятіна В.А. Фінансове забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні / В.А. Чернятіна // Фінансово-економічні важелі розвитку невиробничої сфери в умовах нестабільності : Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 70-річчю Київського національного торговельно-економічного університету – Харків, 17-18 листопада 2016 р. : Харків : КНТЕУ, ХТЕІ КНТЕУ, 2016 р. – С. 176-177.

18. Чернятіна В.А. Економічна складова сталого розвитку сільських територій в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку країни : Збірник тез науково-практичної конференції за міжнародною участю (в межах Третьої щорічної науково-освітньої виставки "Публічне управління XXI", приуроченої до Всесвітнього дня науки) 24 листопада 2016 р. – Режим доступу : <http://www.kbuara/e-book/conf/2016-5/doc/3/59.pdf>.

19. Чернятіна В.А. Сталий розвиток сільських територій на базі громад [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Сталий розвиток в умовах глобальних викликів : матеріали Всеукраїн. наук.-практ. інтернет конф., Харків 7-8 квітня 2017

р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова та ін. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С. 333.

20. Чернятіна В.А. Концептуальні засади державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Сталій розвиток територій : проблеми та шляхи вирішення: матеріали VIII міжн. наук.-практ. конф., Дніпро, 20 жовтня 2017 року/ за загал. ред. Бобровської О.Ю., 2017. – С. 245-247.

21. Чернятіна В.А. Оцінка якості державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності: матеріали до річ. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 трав. 2017 р.). У 5 ч. Ч. 1. Оцінка якості державної політики / за заг. ред. В. С. Куйбіди, А. П. Савкова, С. В. Загороднюка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : НАДУ, 2017. – С. 180.

22. Чернятіна В.А. Механізми фінансування сталого розвитку сільських територій в умовах децентралізації [Електронний ресурс] / В.А. Чернятіна // Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, студентів, аспірантів, 25 квітня 2018 року. – Харків: ХНАУ, 2018. – С. 371 – 373.

АНОТАЦІЯ

Чернятіна В.А. Механізми реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Харків, 2018.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних положень та розробки практично-прикладних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні.

У дисертації систематизовано теоретичні підходи до визначення сутнісних характеристик сталого розвитку сільських територій як об'єкта державного впливу; узагальнено теоретичні основи функціонування механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій; узагальнено концептуальні підходи до державного регулювання сталого розвитку сільських територій за кордоном.

Розроблено концепцію стратегії державної політики сталого розвитку сільських територій в Україні; обґрунтовано сучасні підходи до побудови комплексного механізму реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій; визначено шляхи удосконалення механізмів реалізації державної політики сталого розвитку сільських територій в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: державна політика, сталій розвиток, сільські території, механізми державного управління, комплексний механізм.

ANNOTATION

Cherniatina V.A., Mechanisms for implementation of the state policy of sustainable development of rural territories in Ukraine. – Manuscript.

Dissertation of getting a scientific degree of Candidate of Science in Public Administration following the speciality 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. – Kharkiv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration Attached to the Office of the President of Ukraine. – Kharkiv, 2018.

The thesis is devoted to the substantiation of theoretical positions and the development of practically applied recommendations for improving the mechanisms for implementing the state policy of sustainable development of rural areas in Ukraine.

The thesis systematizes theoretical approaches to determining the essential characteristics of sustainable development of rural areas as an object of state influence; generalized theoretical foundations for the functioning of mechanisms for implementing the state policy of sustainable development of rural areas; generalized conceptual approaches to the state regulation of sustainable rural development abroad.

The conceptual provisions of the strategy of sustainable development of rural areas in Ukraine, separated from sectoral development, are proposed and substantiated, which includes: a vision of the future, a mission, strategic goals, goals, objectives, principles, conditions for implementation regarding each territorial community, taking into account its resources and potential. The implementation of the strategy will improve: the mechanisms for implementing the state policy of sustainable development of rural areas and the modern system of executive bodies, bring the regulatory framework in this area to the requirements of the present, and also allow united territorial communities to form their sustainable development strategies based on existing resources in order to effectively their use.

Modern approaches have been improved to improve the effectiveness of mechanisms for implementing the state policy of sustainable development of rural areas in Ukraine, which is specified by using, in particular, a systematic approach to building an integrated mechanism for implementing the state policy for sustainable development of rural areas, which is represented by a separate system where interrelated and interdependent organizational and legal and economic mechanism of state regional economic policy in Ukraine no.

Improved theoretical approaches to the functioning of mechanisms for implementing the state policy of sustainable development of rural areas of Ukraine in the context of European integration, which allowed to identify measures (legislatively fixing the basis for implementing the state policy of sustainable development of rural areas with the definition of a categorical apparatus, using an integrated approach to implementing state policy of sustainable development of rural areas Ukraine).

Keywords: state policy, sustainable development, rural territories, mechanisms of state regulation, integrated mechanism.

Відповідальний за випуск *Латинін Микола Анатолійович*

Підписано до друку 29 вересня 2018 р. Формат 60x90^{1/16}. Папір офсетний.

Друк лазерний. Обл.-вид. арк. 1,9. Наклад 120 прим. Зам. № 46/20-04.

Віддруковано з оригінал-макета в типографії ПП «Стиль-Іздат».

61058, м. Харків, вул. Тринклера, 2, 1-й корпус, поверх 2, кімн. 19;

тел. (057) 758-0108.

електронна адреса: stil-izdat@ukr.net